

ISSN:1306-3111

e-Journal of New World Sciences Academy
2010, Volume: 5, Number: 4, Article Number: 1C0234

EDUCATION SCIENCES

Received: August 2010

Accepted: September 2010

Series : 1C

ISSN : 1308-7274

© 2010 www.newwsa.com

Ayfer Şahin

Ahi Evran University

ayfersahin1@gmail.com

Kirsehir-Turkey

**KIRSAL KESİMDE GÖREV YAPAN ÖĞRETMENLERİN İLK OKUMA VE YAZMA ÖĞRETİMİNDE
KARŞILAŞTIKLARI PROBLEMLER**

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, kırsal kesimde görev yapan sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretiminde karşılaştıkları sorunları belirlemektir. Çalışmanın verileri Kırşehir iline bağlı yerleşim yerleri ile (köy ve kasabalar) Akçakent, Akpınar, Boztepe, Çiçekdağı, Kaman ve Mucur ilçelerine bağlı yerleşim yerlerinde görev yapan 122 sınıf öğretmeninden araştırmacı tarafından geliştirilen "İlk Okuma Yazma Öğretiminde Karşılaşılan Problemler Ölçeği" ile elde edilmiştir. Ayrıca ölçeğin sonunda öğretmenlerin ilk okuma ve yazma öğretimindeki yöntem tercihleri ile ilgili iki adet açık uçlu soru bulunmaktadır. Çalışmada betimsel yöntem kullanılmıştır. Verilerin istatistiksel analizinde SPSS paket programından yararlanılmış ve yüzde (%) ve frekans (f) teknikleri kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin ilk okuma yazma öğretimi sürecinde; meslekî gelişimlerinden kaynaklanan, müfredat programından kaynaklanan çalıştıkları okulların fizikî şartlarından kaynaklanan ve eğitimin paydaşlarından kaynaklanan (öğrencilerden, velilerden, okul idaresinden, öğretmenlerden) problemlerle karşılaştıkları saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: İlk Okuma ve Yazma, Ses Temelli Cümle Yöntemi, Kırsal Yerleşim Yeri, İlköğretim, Okuma, Yazma

**PROBLEMS OF THE TEACHERS WORKING IN RURAL AREAS DURING THE PERIOD OF TEACHING
FIRST -TIME READING AND WRITING**

ABSTRACT

Aim of this research is to determine problems of the teachers working in rural areas during the process of teaching first-time reading and writing. Data for this research have been obtained from two-hundred and forty four teachers working in settlements such as villages and towns which are bordered with Kırşehir city-center and the other districts of Akçakent, Akpınar, Çiçekdağı, Kaman and Mucur. Data have also been obtained by using "The Scale for Problems Encountered During TheTeaching Period for The First-time Readers and Writers" and this measurement has been improved personally by the researcher. Furthermore, at the end of the scale, there have been two open-ended questions related with teachers' methodical preferences during the process of teaching first-time reading and writing. In this research, descriptive method has been used. For the statistical analysis of the data, SPSS package-programme has been benefited and the techniques of percent (%) and frequency (f) have been made use of. At the end of the research, it has been determined that during the process of teaching first-time reading and writing, teachers have had some problems arising from their professional progress, curriculum, physical conditions of the schools which they have been working at, and the partners of the education, i.e. the students, the parents, the school administration and the teacher.

Keywords: First Reading and Writing Instruction, Sound Based Sentence Method, Rural Settlements, Primary Education, Reading, Writing

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Temel eğitim, bireyin toplum içinde hayatını güzel bir şekilde devam ettirmesi için edinmesi gereken temel davranış, bilgi ve becerilerin kazandırılmasıdır. Bunu gerçekleştirmek için kullanılan temel vasıta ana dildir. Ülkemizde, ilköğretim okullarının bütün sınıflarında her derste ve her durumda Türk dilinin doğru öğretilmesi, Türkçenin güzel yazılıp konuşulması temel hedeftir (MEB, 2003: 4).

Dil öğrenmenin ve etkili bir şekilde kullanmanın nihaî amaçlarından biri de bağımsız okuma ve yazma becerilerini etkin bir şekilde iletişim için kullanmaktır (Akyol, 2003: 53). Günümüzde dil öğrenmenin en etkili yolu olan okuma-yazma öğretimi herkesin kazanmak zorunda olduğu bir beceri haline gelmiştir. İnsanların öğrenme ihtiyaçları, yeni şartlara uyma zorunluluğu, hayatın sürekli gelişme ve değişme halinde bulunması, fertlerin toplumdaki statü ve etkinliklerini artırma çabaları, boş zamanlarını en iyi şekilde değerlendirme gayretleri de okuma yazma öğretimi için gösterilen çabaları artırmıştır (Kılıç, 1996:32).

Çağdaş uygarlık seviyesine ulaşmış bir millet olabilmenin en önemli şartlarından birisi istenilen bilgi ve becerilerle donatılmış, yetişmiş insan gücüne sahip olmaktır. Bu vasıflara sahip insanı yetiştirebilmek, eğitim programlarının birbirini tamamlayıcı ve takip edici bir zincir gibi hazırlanarak uygulanmasıyla mümkün olabilir. Bu faaliyetlerin temelinde ise ilk okuma-yazma becerisinin kazandırılması yer alır.

İlk okuma-yazma öğretimi, gerek ilkokulda gerekse daha sonraki öğrenim hayatında öğrenciye lüzumlu olacak, sadece Türkçe dersinde değil, diğer derslerde de başarısına yön verecek önemli bir eğitim etkinliğidir. Doğru ve hızlı okuyan, okuduğunu yerli yerince yorumlayan, sözlü ve yazılı anlatımı iyi yapabilen öğrencilerin bütün okul hayatında başarılı olacağı muhakkaktır (Şahin, 2009).

İlköğretim programları ilk okuma-yazma üzerinde kurulup gelişmektedir. İlk okuma-yazma tüm eğitim sisteminin temelini oluşturmaktadır. İlkokul öğrencilerinin başarıları, birinci sınıfta yürütülen ilk okuma-yazma öğretiminin başarısına bağlıdır. Birinci sınıfta başarısız bir şekilde yürütülen ilk okuma-yazmanın etkisi ileriki sınıflara kadar sürüp gitmektedir. Sağlıklı bir ilk okuma-yazma eğitimi almadan diğer derslerde başarılı olmak mümkün değildir.

Çok iyi bir program her zaman ve her koşulda beklenen hedeflere ulaşamayabilir. Çevre değişkenleri (öğretmen, öğrenci, veli, sınıf ortamı vb.) bir program üzerinde çok etkili olacağından, programı uygulanmakta olduğu ortamda ve zamanda incelemek, kullanılabilirliği konusunda bir fikre varmak gerekir (Gülbaş Çatak 2008: 42).

1948 İlkokul Programı'ndan itibaren ilk okuma ve yazma öğretiminde tek yöntem olarak cümle çözümleme tekniğine yer verildiğini görmekteyiz. Fakat 2005-2006 eğitim ve öğretim yılı itibarıyla ilk okuma ve yazma öğretiminde tüm ilköğretim okullarında ses temelli cümle tekniği uygulanmaya başlanmıştır. Tekniğin gerekçesi; hızla gelişen ve değişen teknoloji ve bilime bağlı olarak hızlı bilgi alışverişiyle birlikte öğrencilere daha kısa sürede ve daha etkili okuma ve yazma davranışı kazandırılabilmesidir. Bu yöntem zaman içerisinde savunulan gerekçelerini ortaya koyacaktır.

2. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Uyguladıkları programların olumlu ya da olumsuz yanlarını, eksikliklerini gören, uygulamadaki zorluklarını yaşayan kişiler öğretmenlerdir. Programın işleyen ve işlemeyen yönleri hakkında uygulayıcılarından bilgi almanın program geliştirme çalışmalarına olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu araştırmanın önemi, ilk okuma-yazma öğretiminde kırsal kesimdeki yerleşim yerlerinde görev yapan öğretmenlerin yaşadıkları sorunların belirlenmesi ve etkili bir ilk okuma yazma öğretimi için problemlerin çözümüyle ilgili önerilerin geliştirilebilmesidir.

3. YÖNTEM (METHOD)

Bu araştırmanın yürütülmesinde genel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmada kırsal kesimde görev yapan sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretiminde karşılaştıkları problemlere ilişkin mevcut algıları belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma bu yönüyle betimsel bir çalışmadır.

3.1. Evren ve Örneklem (Population and Sample)

Araştırmanın evrenini 2008-2009 öğretim yılında Kırşehir ilinde görev yapan sınıf öğretmenlerden oluşturmuştur. Örneklemi ise il ve ilçe merkezleri dışında kalan, kırsal kesimdeki yerleşim yerlerinde görev yapan sınıf öğretmenleri oluşturmuştur. Kırşehir ve ilçelerine bağlı köy ve kasabalarda toplam 364 öğretmen görev yapmaktadır (Kırşehir Millî Eğitim Müdürlüğü, Stratejik Plan Kitapçığı, 2009) Araştırmacı tarafından bu öğretmenlerin tamamına anket ulaştırılmış, ancak gönüllü olanların doldurmaları istendiğinden 210 anketin geri dönüşü sağlanabilmiştir. bu anketlerden de 88 anket eksik veya yanlış doldurulduğu için çalışmaya dahil edilmemiştir. Böylece çalışma grubu 122 öğretmenden oluşturulmuştur.

Çalışma grubundaki öğretmenlerin %61,5'i bay, %38,5'i bayandır. %88,6'sı 1-5. sınıflarda müstakil bir sınıfı okuturken %11,5'i birleştirilmiş sınıf okutmaktadırlar. %4,1'i aday öğretmen, %89,3'ü öğretmen ve %6,6'sı da uzman öğretmen düzeyinde kariyere sahiptirler. Ayrıca öğretmenlerin %9,0'u çalıştığı köy veya kasabada ikamet ederken, %91'i merkezde oturup çalıştığı köye gidiş-geliş yapmaktadır.

3.2. Veri Toplama Araçlarının Geliştirilmesi ve Uygulanması (Improvement and Application of Means of Data Collection)

Araştırma verilerinin elde edilmesi için kırsal kesimde görev yapan sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları problemlere ilişkin algılarını belirlemek üzere araştırmacı tarafından geliştirilen ölçek kullanılmıştır. Ölçek hazırlama aşamasında alan taraması yapılmış ve kırsal kesimde görev yapan tüm öğretmenlere ulaşılarak ilk okuma yazma öğretiminde karşılaştıkları problemler genel olarak belirlenmiştir. Belirlenen bu problemler; "Mesleki Gelişimle İlgili Problemler, Müfredat Programından Kaynaklanan Problemler, Fiziki Şartlardan Kaynaklanan Problemler, Eğitimin Paydaşlarından Kaynaklanan Problemler (Öğrenciden, Veliden, Okul İdaresinden, Öğretmenden) olarak 4 başlık altında gruplanarak araştırma ölçeğinin hazırlanmasında kullanılmıştır. 5'li likert tipinde hazırlanan anket, Kırşehir il merkezinde görev yapan 50 sınıf öğretmenine uygulanmıştır. Bu ön uygulama sonucunda yetersizliği görülen maddeler anketten çıkarılmış veya düzeltmeleri yapıp anlaşılır hale getirilmiştir. Bu işlemler sonucunda anketin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı, 0,764 olarak hesaplanmıştır. Ayrıca anketin güvenirliliği ve geçerliliği açısından uzman görüşünden de faydalanılmıştır.

3.3. Verilerin Analizi (Analysis of Data)

Araştırma için geliştirilen anketler uygulanıp toplandıktan sonra, geçerli olan 122 anketteki veriler bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Verilerin istatistiksel analizinde SPSS paket programından yararlanılmıştır. Elde edilen verileri betimlemek için ise yüzde (%) ve frekans (f) teknikleri kullanılmıştır.

4. BULGULAR VE TARTIŞMA (FINDINGS AND DISCUSSIONS)

Bu bölümde ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin ses temelli cümle yöntemi ile ilk okuma yazma öğretirken karşılaştıkları problemler ile ilgili görüşlerinden elde edilen verilerin analizi sonucunda ulaşılan bulgular ve yorumlarına yer verilmiştir.

Tablo 1. Çalışmaya katılan öğretmenlerin hizmet yıllarına göre dağılımları
(Table 1. Distribution of the participating teachers according to their working-years)

Kıdem	f	%
0-5 yıl	38	31,1
6-10 yıl	31	25,4
11-15 yıl	28	23,0
16-20 yıl	8	6,6
21 yıl ve üzeri	17	14,0
Toplam	122	100,0

Çalışmaya katılan öğretmenlerin kıdemleri ile ilgili bilgilerin yer aldığı tablo incelendiğinde çalışma kırsal merkezde yürütüldüğü için öğretmenlerin çoğunluğunun 15 yılın altında kıdeme sahip oldukları görülmektedir (toplamda %79,5). Öğretmenlerin %6,6'sı 16-20 yıl ve %14'ü de 21 yıl ve üzeri kıdeme sahiptirler.

Tablo 2. Çalışmaya katılan öğretmenlerin kaç kez ilk okuma yazma öğrettikleri
(Table 2. Numbers of how many times the participating teachers have taught first reading and writing)

Kaç Kez Öğretti	Ses Temelli Cümle Yöntemi		Cümle Çözümleme Yöntemi	
	f	%	f	%
Hiç Öğretmedi	35	28,7	43	35,2
1 kez	49	40,1	25	20,5
2 kez	25	20,5	14	11,5
3 kez	10	8,2	16	13,1
4 ve üzeri	3	2,5	24	19,7
Toplam	122	100,0	122	100,0

Örneklem grubundaki öğretmenlerin %71,3'ü ses temelli cümle tekniğiyle en az bir kez ilk okuma yazma öğretmişlerken %28,7'si bu teknikle hiç ilk okuma yazma öğretmemişlerdir. Cümle çözümleme tekniğiyle en az bir kez ilk okuma ve yazma öğreten öğretmenlerin oranı %64,8'dir. Bu teknikle hiç öğretmeyen öğretmenleri oranı ise %35,2'dir. Öğretmenler kırsalda görev yaptıkları için kıdem yıllarına paralel olarak ses temelli cümle yöntemi ile ilk okuma ve yazma öğretme oranları daha yüksektir.

Tablo 3. Çalışmaya katılan öğretmenlerin ses temelli cümle yöntemi (STCY) ve yeni programlarla ilgili hizmet içi eğitim semineri alma durumları
(Table 3. Positions of the participating teachers to join an educational seminar related with sound based sentence process and new programs)

Seminer Alma Durumu	STCY İle İlgili		İlköğretim Okulu Prog. İle İlgili	
	f	%	f	%
Hiç Almayan	61	50,0	25	20,5
1 kez	36	29,5	43	35,2
2 kez	12	9,8	27	22,1
3 kez	7	5,7	7	5,7
4 ve üzeri	6	4,9	20	16,4
Toplam	122	100,0	122	100,0

Tablo 3 incelendiğinde öğretmenlerin %50'sinin ses temelli cümle tekniği ile ilgili hiç seminer almadıkları görülmektedir. Bir kez seminer alan öğretmenlerin oranı %29,5'dir. Programla ilgili seminer almayan öğretmenlerin oranı ise %20,5'tir. Öğretmenlerin %35,2'si programla ilgili bir kez seminer almışlardır.

Tablo 4. İlk okuma yazma öğretiminde öğretmenlerin meslekî gelişimleriyle ilgili karşılaşılan problemler
(Table 4. Problems related with teachers' Professional progress during the period of teaching first reading and writing)

Meslekî Gelişimle İlgili Problemler	f %	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
1- Eğitim Fakültelerinde ilk okuma yazma derslerine yeterli ders saati ayrılmıyor.	f %	14 11,5	12 9,8	18 14,8	54 44,3	24 19,7
2- Eğitim Fakültelerinde kırsalda staj yaptırılmıyor, kırsal tecrübesi kazanılmıyor.	f %	8 6,6	13 10,7	4 3,3	48 39,3	49 40,2
3- Üniversiteler yeterli donanımla öğrenci mezun etmiyor.	f %	11 9,0	13 10,7	4 3,3	59 48,4	35 28,7
4- Üniversitelerde genellikle teorik bilgiler öğretiliyor, uygulamalar sınırlı kalıyor.	f %	4 3,3	6 4,9	5 4,1	53 43,4	54 44,3
5- Üniversitelerde ilk okuma-yazma öğretimi dersleri mümkün olduğunca sınıf öğretmenliği yapmış akademisyenlerce verilmelidir.	f %	5 4,1	5 4,1	7 5,7	43 35,2	62 50,8
6- Üniversitelerde öğretmen adaylarına yeterli yazı dersleri verilememektedir.	f %	9 7,4	19 15,6	18 14,8	39 32,0	37 30,3
7- Öğretmenler seri, işlek ve okunaklı bitişik eğik yazı yazamamaktadırlar.	f %	10 8,2	30 24,6	11 9,0	36 29,5	35 28,7
8- Kırsalda çalışan öğretmenler basın-yayın organlarına zamanında ulaşamıyor.	f %	15 12,3	37 30,3	0 0,0	44 36,1	26 21,3
9- Birinci sınıfı okutacak öğretmenlere Eylül ayı başında ses temelli cümle yöntemi ile ilgili hizmet içi eğitim semineri verilmelidir.	f %	9 7,4	6 4,9	4 3,3	58 47,5	45 36,9
10- Birinci sınıfı okutacak öğretmenlere Eylül ayı başında bitişik eğik el yazısı ile ilgili hizmet içi eğitim semineri verilmelidir.	f %	5 4,1	11 9,0	10 8,2	51 41,8	45 36,9
11- İlk okuma- yazma öğretimi ile ilgili materyaller Millî Eğitim Müdürlüklerince temin edilip öğretmenlere ücretsiz olarak dağıtılmalıdır.	f %	3 2,5	4 3,3	5 4,1	43 35,2	67 54,9
12- Birinci sınıf öğretmenlerine araç-gereç kullanımı ve materyal tasarımı gibi seminerler düzenlenmelidir.	f %	6 4,9	6 4,9	5 4,1	59 48,4	46 37,7
13- Kırsalda görev yapan öğretmenler açılan meslek gelişim kurslarından vaktinde haberdar olmadıklarından katılamamaktadırlar.	f %	9 7,4	32 26,2	16 13,1	43 35,2	22 18,0
14- İlköğretim müfettişleri ses temelli cümle yöntemi ile ilgili yeterli bilgi birikimine ve tecrübeye sahip olmadıklarından birinci sınıfı okutacak öğretmenlere yeterince yardımcı olamamaktadırlar.	f %	6 4,9	12 9,8	11 9,0	43 35,2	50 41,0
15- Kırsalda ses temelli cümle yöntemi ile okuma-yazma öğretirken meslekî gelişimle ilgili bir problemle karşılaşılmamaktadır.	f %	11 9,0	43 35,2	18 14,8	33 27,0	17 13,9

Öğretmenlerin ilk okuma yazma öğretiminde meslekî gelişimle ilgili olarak karşılaştıkları problemler ile ilgili tablo incelendiğinde, öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun anket maddelerine "katılıyorum" veya "tamamen katılıyorum" düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. "Eğitim Fakültelerinde kırsalda staj yaptırılmıyor, kırsal tecrübesi kazanılmıyor" diyen öğretmenlerin %39,3'ü katılıyorum ve %40,2'si tamamen katılıyorum; "Üniversiteler yeterli donanımla öğrenci mezun etmiyor" diyen öğretmenlerin %48,4'ü katılıyorum ve %28,7'si tamamen katılıyorum düzeyinde görüş bildirmişlerdir.

Çalışmaya katılan öğretmenlerin toplamda %58,2'si, öğretmenlerin seri ve işlek bitişik eğik yazamadıklarını söylerken, %76,2'si ilköğretim

müfettişlerinin ses temelli cümle yöntemi ile ilgili yeterli bilgi birikimine ve tecrübeye sahip olmadıklarından birinci sınıfı okutacak öğretmenlere yeterince yardımcı olmadıklarını söylemişlerdir. Acat ve Özsoy (2006) yaptıkları araştırmada, bitişik ve eğik yazma çalışmalarında önemli sorunların olmadığı ortaya koymuşlardır. Gün (2006) tarafından yapılan çalışmanın sonucunda da öğretmenlerin ses temelli cümle yöntemi ve bitişik eğik yazı konusunda genelde olumlu görüş belirttikleri saptanmıştır. Acat ve Özsoy'un bulgusu ile Gün'ün bulgusu, bu çalışmada saptanmış olan öğretmenlerin seri ve işlek el yazısı yazamadıkları (katılıyorum ve tamamen katılıyorum %58,2) yönündeki bulgu ile örtüşmemektedir.

Tablo 5. İlk okuma yazma öğretiminde öğretim programından kaynaklanan problemler

(Table 5. Problems arising from teaching program during the period of teaching first reading and writing)

Öğretim Programıyla İlgili Problemler	f %	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
1- Ses temelli cümle yöntemi ile öğrencilerime ilk okuma-yazmayı nasıl öğreticiğimi biliyorum.	f %	9 7,4	10 8,2	11 9,0	60 49,2	32 26,2
2- Yeni programlar kırsaldaki öğretmenlere yeterince tanıtılmadı.	f %	11 9,0	27 22,1	11 9,0	46 37,7	27 22,1
3- Bitişik eğik el yazısını öğretmek çok zaman almaktadır.	f %	7 5,7	30 24,6	19 15,6	30 24,6	36 29,5
4- Öğrenciler bitişik eğik yazı ile seri ve estetik yazı yazamamaktadırlar.	f %	11 9,0	36 29,5	13 10,7	36 29,5	26 21,3
5- Ders kitaplarının bitişik eğik el yazısı ile yazılmamış olması ikilem yaratmaktadır.	f %	6 4,9	15 12,3	8 6,6	43 35,2	50 41,0
6- Öğrenciler heceleyerek okudukları için anlama gerçekleşmiyor veya gecikiyor	f %	4 3,3	25 20,5	11 9,0	41 33,6	41 33,6
7- İlk okuma-yazma öğretiminde öğretmen kılavuz kitaplarına ilaveten seslerin ve harflerin üretilmesi ile ilgili CD'lerin, afişlerin, levhaların, kartların verilmesi gerekir.	f %	1 0,8	8 6,6	5 4,1	49 40,2	59 48,4
8- Ses temelli cümle yöntemi öğretmenlere tam olarak öğretilmediğinden ilk defa okutan öğretmenler çok acemilik çekmektedirler.	f %	7 5,7	13 10,7	9 7,4	55 45,1	38 31,1
9- Okuma yazma öğretiminde yöntem konusunda öğretmen sınırlandırılmamalıdır. Öğrencinin durumuna göre istediği yöntemi tercih etmelidir.	f %	6 4,9	8 6,6	8 6,6	55 45,1	45 36,9
10- Program kitabını baştan sona inceledim.	f %	7 5,7	13 10,7	8 6,6	61 50,0	33 27,0
11- Öğrenciler kelimeleri ses ses algıladıkları için dikte çalışmasında zorluk yaşanmaktadır.	f %	4 3,3	18 14,8	19 15,6	59 48,4	22 18,0
12- Türkçe Programında ses birleştirmeleri yapılırken hecelemeğe uygun birleştirme yapılmadığından öğrenciler kelimeleri hecelerine bölmede sıkıntı yaşamaktadırlar.	f %	7 5,7	10 8,2	16 13,1	55 45,1	34 27,9
13- Öğrencilerin seslerden başlayarak öğrenmesi yazma sürecinde kolaylık sağlıyor.	f %	12 9,8	24 19,7	26 21,3	49 40,2	11 9,0
14- Kılavuz kitapları okuyarak ne yapabileceğimi çok iyi anlıyorum	f %	2 1,6	25 20,5	22 18,0	58 47,5	13 10,7
15- İlk okuma yazma öğretiminde kırsal kesimde müfredat programlarıyla ilgili bir problem yaşanmamaktadır.	f %	19 15,6	37 30,3	23 18,9	34 27,9	9 7,4

Öğretim Programından kaynaklanan problemlerin yer aldığı tablodaki bulgulara göre öğretmenlerin %59,8'i yeni programların öğretmenlere yeterince tanıtılmadığını belirtmişlerdir. Buna rağmen "ses temelli cümle yöntemi ile öğrencilerime ilk okuma-yazmayı nasıl öğreteceğimi biliyorum" diyen

öğretmenlerin oranı %75,4'tür. Tabloda yer alan maddelere 'katılıyorum' ve 'tamamen katılıyorum' diyenlerin yüzdelik toplamlarından oluşan bazı bulgular şu şekildedir: "Ders kitaplarının bitişik eşik el yazısı ile yazılmamış olması ikilem yaratmaktadır" diyenler %76,2; "İlk okuma-yazma öğretiminde öğretmen kılavuz kitaplarına ilaveten seslerin ve harflerin üretilmesi ile ilgili CD'lerin, afişlerin, levhaların, kartların verilmesi gerekir." %88,6; "Okuma yazma öğretiminde yöntem konusunda öğretmen sınırlandırılmamalıdır. Öğrencinin durumuna göre istediği yöntemi tercih etmelidir." %82; "Ses temelli cümle yöntemi öğretmenlere tam olarak öğretilmediğinden ilk defa okutan öğretmenler çok acemilik çekiyorlar" %76,2; "Türkçe Programında ses birleştirmeleri yapılırken hecelemeğe uygun birleştirme yapılmadığından öğrenciler kelimeleri hecelerine bölmede sıkıntı yaşamaktadırlar" %73 ve "Öğrenciler kelimeleri ses ses algıladıkları için dikte çalışmasında zorluk yaşanmaktadır" %66,4. Samancı (2007) da araştırmalarında öğrencilerin okurken harflerin seslerini yanlış okudukları, iki sesi yan yana okurken birleştiremedikleri, sesleri başlangıçta tek tek öğrendikleri için daha sonra doğru heceleyemediklerini ve yazamadıklarını ortaya koymuştur. Samancı'nın bulguları çalışmanın bulguları ile örtüşmektedir.

Tablo 6. İlk okuma yazma öğretiminde fizikî şartlardan kaynaklanan problemler
(Table 6. Problems arising from physical conditions during the period of teaching first reading and writing)

Fizikî Şartlardan Kaynaklanan Problemler	f	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
	%					
1- İlk okuma ve yazma öğretiminde kullanılabilir araç-gereçler kırsal okullarda eksiktir.	f 4 % 3,3	16 13,1	13 10,7	46 37,7	43 35,2	
2- Kırsal kesimde soba ile ısıtılmaya çalışılan okullar genellikle soğuk olmaktadır	f 6 % 4,9	26 21,3	11 9,0	48 39,3	31 25,4	
3- Birleştirilmiş sınıflar öğrenci ve öğretmenin başarısını olumsuz yönde etkilemektedir.	f 3 % 2,5	9 7,4	14 11,5	47 38,5	49 40,2	
4-Sınıflarda yeterli teknolojik araçlar olmadığından konular somutlaştırılamamaktadır.	f 2 % 1,5	11 9,0	10 8,2	61 50,0	38 31,2	
5- Taşımali öğretim öğrencilerin başarılarını olumsuz yönde etkilemektedir.	f 12 % 9,8	27 22,1	19 15,6	43 35,2	21 17,2	
6- Kırsal kesimde öğrencilerin araştırma imkânları olmadığından bütün yük öğretmene biniyor.	f 3 % 2,5	7 5,7	6 4,9	45 36,9	61 50,0	
7- Evde çocukların kendilerine ait bir odalarının, çalışma masalarının olmaması evde çalışmalarında güçlük yaratıyor.	f 4 % 3,3	5 4,1	14 11,5	46 37,7	53 43,4	
8- Özellikle kız öğrenciler küçük kardeşlerine bakmak için devamsızlık yapıyorlar.	f 9 % 7,4	16 13,1	12 9,8	59 48,4	26 21,3	
9- Çevrede okur-yazar oranının düşük olması öğrencileri okumaya karşı heveslendirmiyor.	f 6 % 4,9	8 6,6	14 11,5	49 40,2	45 36,9	
10- Öğrencilerin çoğunluğu köyden dışarı çıkmadıklarından ve çok fazla uyaranla karşılaşmadıklarından hayal güçleri gelişmemiş oluyor.	f 2 % 1,6	7 5,7	9 7,4	52 42,6	52 42,6	
11- Doğru davranışlar evde tekrar edilmeyince pekiştirilemiyor.	f 3 % 2,5	5 4,1	10 8,2	50 41,0	54 44,3	
12- Özellikle kız çocukları ilköğretimden sonra okutulmayacağından eğitimiyle ilgilenilmiyor.	f 6 % 4,9	7 5,7	10 8,2	65 53,3	34 27,9	
13-Çocuğun çevresinde araştırma yapacağı birimlerin olmaması onları hazır bilgi almaya itiyor. Araştırma becerileri geliştirilemiyor.	f 1 % 0,8	2 1,6	10 8,2	65 53,3	44 36,1	
14-Ailelerin eğitim seviyelerinin düşük olması çocuğun eğitilmişliğine yansıyor.	f 1 % 0,8	7 5,7	13 10,7	66 54,1	35 28,7	
15- Taşımali eğitim sisteminde velilerle iletişim kurulamıyor.	f 4 % 3,3	11 9,0	17 13,9	53 43,4	37 30,3	
16- Öğrencilerin yöresel dilleri eğitim-öğretim sürecini olumsuz etkiliyor.	f 11 % 9,0	10 8,2	24 19,7	58 47,5	19 15,6	
17- Kırsal kesimde fizikî şartlardan kaynaklanan bir problem yoktur.	f 38 % 31,1	44 36,1	18 14,8	14 11,5	8 6,6	

Çalışmaya katılan öğretmenlerin ilk okuma yazma öğretiminde karşılaştıkları fizikî şartlardan kaynaklanan problemlerle ilgili görüşlerini içeren tablo 6'daki bulgular incelendiğinde öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun anket maddelerine "katılıyorum" veya "tamamen katılıyorum" düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. "İlk okuma ve yazma öğretiminde kullanılabilecek araç-gereçler okullarda eksiktir." diyen öğretmenlerin %37,7'si katılıyorum ve %35,2'si tamamen katılıyorum; "Sınıflarda yeterli teknolojik araçlar olmadığından konular somutlaştırılamamaktadır." diyen öğretmenlerin %50'si katılıyorum ve %31,2'si tamamen katılıyorum; "Öğrencilerin çoğunluğu köyden dışarı çıkmadıklarından ve çok fazla uyararla karşılaşmadıklarından hayal güçleri gelişmemiş oluyor" diyen öğretmenlerin %42,6'sı katılıyorum ve yine %42,6'sı tamamen katılıyorum; "Özellikle kız çocukları ilköğretimden sonra okutulmayacağından eğitimiyle ilgilenilmiyor" diyen öğretmenlerin %53,3'ü katılıyorum ve %27,9'ü tamamen katılıyorum düzeyinde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 7. İlk okuma yazma öğretiminde eğitimin paydaşlarından "öğrencilerden" kaynaklanan problemler
(Table 7. Problems arising from "students" one of the components of education during the period of teaching first reading and writing)

Öğrencilerden Kaynaklanan Problemler	f	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
1- Öğrenciler düzenli ders çalışma alışkanlığı edinmiyorlar.	f %	4 3,3	5 4,1	12 9,8	76 62,3	25 20,5
2- Öğrencilere okuma isteği ve alışkanlığı kazandırılmıyor.	f %	2 1,6	17 13,9	11 9,0	70 57,4	22 18,0
3- Köylerde çok çeşitli sebeplerle öğrenciler fazla devamsızlık yapıyorlar.	f %	5 4,1	21 17,2	20 16,4	51 41,8	25 20,5
4- Okumayla ilgili bir hedefi ve modeli yok.	f %	3 2,5	20 16,4	13 10,7	52 42,6	34 27,9
5- Ailelerde görev dağılımı dengeli yapılmadığından öğrencilerde sorumluluk bilinci geliştirilemiyor.	f %	3 2,5	11 9,0	16 13,1	62 50,8	30 24,6
6- Ailelerin eğitim düzeyleri ve içinde yaşadığı çevrenin etkisiyle kelime dağarcıkları çok zayıf.	f %	4 3,3	7 5,7	15 12,3	68 55,7	28 23,0
7- Okul öncesi eğitim imkânı olmadığından öğrencilerin hazırbulunuşlukları iyi değil.	f %	6 4,9	26 21,3	13 10,7	49 40,2	28 23,0
8- Köylerde çocuklar sürekli dışarıda oynadıklarından ve kendileriyle fazla ilgilenilmediğinden kurala uymada güçlük çekiyorlar.	f %	6 4,9	20 16,4	15 12,3	54 44,3	27 22,1
9- Öğrencilerin çoğu okula geldiklerinde ilk kez kalemle defterle tanışıyorlar.	f %	6 4,9	33 27,0	10 8,2	51 41,8	22 18,0
10- Öğrencilerden kaynaklanan bir problem yoktur.	f %	27 22,1	43 35,2	10 8,2	28 23,0	14 11,5

Tablo 7'deki bulgulara göre öğretmenlerin ilk okuma ve yazma öğretimi sürecinde öğrencilerden kaynaklanan problemlerle ilgili olarak kendilerine sunulan anket maddelerine genel olarak "katılıyorum" ve "tamamen katılıyorum" düzeyinde görüş bildirdikleri saptanmıştır. Ayrıca öğretmenlerin %34,5'i kırsal okullarında ilk okuma yazma öğretiminde, öğrencilerden kaynaklanan bir problemle karşılaşmadıklarını ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin %82,8'i öğrencilerin düzenli ders çalışma alışkanlığı edinmediklerini; %62,7'si Ailelerde görev dağılımının dengeli yapılmadığından öğrencilerde sorumluluk bilincinin geliştirilemediğini; %75,4'ü ailelerde görev dağılımı dengeli yapılmadığından öğrencilerde sorumluluk bilincinin geliştirilemediğini, %78,7'si ailelerin eğitim düzeyleri ve içinde yaşadığı çevrenin etkisiyle kelime dağarcıklarının çok zayıf olduğunu beyan etmektedirler.

Tablo 8. İlk okuma yazma öğretiminde eğitimin paydaşlarından "velilerden" kaynaklanan problemler

(Table 8. Problems arising from "parents" one of the components of education during the period of teaching first reading and writing)

Velilerden Kaynaklanan Problemler	f %	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
1- Velilerin ekonomik seviyelerinin düşük olması kaynak sıkıntısına sebep oluyor.	f %	4 3,3	8 6,6	6 4,9	62 50,8	42 34,4
2- Velilerin eğitim seviyeleri düşük olduğundan çocuklarına yeterince yardımcı olamıyorlar.	f %	2 1,6	3 2,5	7 5,7	72 59,0	38 31,1
3- Köylerde anne baba yerine, babaanne ve dedeler çocuklar üzerinde etkililer. Bu da yanlış eğitilmelerine ve evde korunmalarına neden oluyor.	f %	2 1,6	10 8,2	13 10,7	59 48,4	38 31,1
4- Aileler çocuklarını döverek eğitmeye çalışıyorlar. Bu durum öğretmenin öğrencisiyle sözel iletişim kurmasını güçleştiriyor.	f %	5 4,1	18 14,8	15 12,3	50 41,0	34 27,9
5- Öğrenci okula gelmeden önce ailede alması gereken pek çok eğitimi almadan okula geliyor. Bu durum eğitim öğretimde gecikmelere neden oluyor.	f %	3 2,5	2 1,6	13 10,7	65 53,3	39 32,0
6-Çocukların eğitiminde en etkili kişi olan anneler dedikodudan çekindikleri için okula gelip öğretmeniyle görüşmüyorlar.	f %	4 3,3	16 13,1	7 5,7	67 54,9	28 23,0
7- Çocuklarının eğitimine gerekli maddî desteği sunmuyorlar. Araç gereç teminini vaktinde yapmıyorlar.	f %	3 2,5	8 6,6	8 6,6	71 58,2	32 26,2
8- Köylerde anneler her işi yaptıklarından çocuklarının eğitimlerine yeterli vakti ayıramıyorlar.	f %	2 1,6	3 2,5	7 5,7	68 55,7	42 34,4
9- Veliler ilk okuma yazma öğretiminde ses temelli cümle yöntemini bilmediklerinden çocuklarına faydalı olamıyorlar.	f %	2 1,6	3 2,5	7 5,7	67 54,9	43 35,2
10- Aileler bitişik eğik yazıyı bilmediklerinden çocuklarına yardımcı olamıyorlar.	f %	4 3,3	5 4,1	5 4,1	65 53,3	43 35,2
11- Veliler çocuklarına harflerin seslerini yanlış öğretiyorlar.	f %	2 1,6	5 4,1	4 3,3	71 58,2	40 32,8
12- Veliler öğretmenle işbirliğine girmediklerinden çocuklarına yeterince yardımcı olamıyorlar.	f %	2 1,6	0 0,0	13 10,7	65 53,3	42 34,4
13- Veliler evde çocuklarının ders çalışması için gerekli ortamı oluşturmuyorlar.	f %	2 1,6	0 0,0	7 5,7	77 63,1	36 29,5
14- Kırsalda veliler çocuklarının eğitimi ile ilgili her şeyi öğretmenden bekliyorlar.	f %	4 3,3	2 1,6	9 7,4	53 43,4	54 44,3
15- Genellikle çok çocukları olduğundan her birisiyle yeterince ilgilenemiyorlar.	f %	3 2,5	8 6,6	8 6,6	65 53,3	38 31,1
16- Özellikle kız çocuklarını ilköğretimden sonra okutmayı düşünmediklerinden eğitimini önemsemiyorlar.	f %	4 3,3	18 14,8	10 8,2	58 47,5	32 26,2
17- Kırsalda velilerden kaynaklanan bir problem yoktur	f %	33 27,0	37 30,3	11 9,0	24 19,7	17 13,9

Öğretmenlerin ilk okuma-yazma öğretimi sürecinde karşılaştıkları problemlerden velilerden kaynaklandığını düşündükleri ile ilgili olanlar ile ilgili görüşlerini içeren tablo 8'deki bulgulara göre öğretmenlerin kendilerine sunulan problem cümlelerine büyük oranda katıldıkları saptanmıştır. Kanmaz (2007) yaptığı araştırmasında, öğretmenlerin ses temelli cümle yöntemiyle ilgili en önemli sorun olarak, ailelerin yöntem konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıklarını ve evde yapılan çalışmalarda yeterince katkı sağlayamadıklarını beyan ettiklerini ortaya koymuştur. Engin (2006)'in yaptığı araştırma sonucunda da; velilerin yöntem hakkında yeterli bilgiye

sahip olmamalarının okuma-yazma çalışmalarında engel teşkil ettiğini saptanmıştır. Kanmaz'ın ve Engin'in bulguları araştırmancının bu bulgusunu destekler niteliktedir.

Çalışma grubundaki öğretmenlerin ilk okuma ve yazma öğretiminde velilerden kaynaklanan problemlerle ilgili maddelere katılım düzeyleri şu şekildedir: "Velilerin eğitim seviyeleri düşük olduğundan çocuklarına yeterince yardımcı olamıyorlar" maddesine öğretmenlerin %59'u katılıyorum, 31,1'i tamamen katılıyorum derken, bu maddeye katılmayanların toplamı %4,1'dir. "Köylerde anne baba yerine, babaanne ve dedeler çocuklar üzerinde etkililer. Bu da yanlış eğitilmelerine ve evde korunmalarına neden oluyor" maddesine %48,4'ü katılıyorum ve %31,1'i 'tamamen katılıyorum' derken %9,8'i katılmıyorum ve hiç katılmıyorum demişlerdir. "Velilerin eğitim seviyeleri düşük olduğundan çocuklarına yeterince yardımcı olamıyorlar" maddesine %59'u 'katılıyorum', %31,1'i 'tamamen katılıyorum' ve %4,1'i katılmıyorum/hiç katılmıyorum demişlerdir. Velilerden kaynaklanan bir problemle karşılaşmadığını söyleyen öğretmenlerin oranı ise %33,6'dır.

Tablo 9. İlk okuma yazma öğretiminde eğitimin paydaşlarından "okul idaresinden" kaynaklanan problemler
(Table 9. Problems arising from "school administration" one of the components of education during the period of teaching first reading and writing)

Okul İdaresinden Kaynaklanan Problemler	f	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
1- Kırsal bölgelerde okul idareleri okul öncesi eğitim artırmak için bir çaba göstermiyorlar.	f %	28 23,0	42 34,4	21 17,2	23 18,9	8 6,6
2- Okullardaki problemlerin çözümü için yeterli gayret gösterilmiyor, maddi imkânlar yaratılmıyor.	f %	29 23,8	38 31,1	12 9,8	32 26,2	11 9,0
3- İlk okuma yazma öğretimi sınıflar ve öğrenciler arasındaki bir yarışa dönüştürülüyor.	f %	8 6,6	26 21,3	14 11,5	51 41,8	23 18,9
5- Sınıf ve çevre şartlarının iyileştirilmesi için yeterli çaba gösterilmiyor.	f %	11 9,0	46 37,7	14 11,5	31 25,4	20 16,4
4- Okuma-yazma öğretimiyle ilgili her türlü hazırlığın, materyal temininin öğretmen tarafından karşılanması ön görülüyor.	f %	8 6,6	27 22,1	18 14,8	46 37,7	23 18,9
5- Duyuru amaçlı vb. dersler sürekli bölünüyor.	f %	26 21,3	46 37,7	15 12,3	23 18,9	12 9,8
6- Okul-aile işbirliği sağlanamıyor.	f %	11 9,0	25 20,5	18 14,8	57 46,7	11 9,0
7- Eğitim-öğretim hizmetlerinin yürütülmesinde öğretmenlere kolaylıklar sağlanamıyor.	f %	14 11,5	33 27,0	17 13,9	40 32,8	18 14,8
8- Okullar iyi ısıtılmıyor.	f %	22 18,0	48 39,3	12 9,8	32 26,2	8 6,6
9- Okulun temizliği konusunda yeterli hassasiyet gösterilmiyor.	f %	16 13,1	31 25,4	22 18,0	39 32,0	14 11,5
10- Okul idaresinden kaynaklanan bir problem yoktur.	f %	15 12,3	20 16,4	20 16,4	39 32,0	28 23,0

Okul idaresinden kaynaklanan problemlerin yer aldığı tablodaki bulgulara göre öğretmenlerin %55'i ilk okuma ve yazma sürecinde okul idaresinden kaynaklanan bir problemle karşılaşmadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenler bu bölümdeki problem cümleleriyle ilgili olarak en fazla "katılmıyorum" ve "katılıyorum" düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Tabloda yer alan maddelere verilen cevaplardan elde edilen bulguların bir kısmı şu şekildedir: "Sınıf ve çevre şartlarının iyileştirilmesi için yeterli çaba gösterilmiyor." maddesine, katılmıyorum: %37,7 katılıyorum: %25,4. "Okullar iyi ısıtılmıyor." maddesine; katılmıyorum: %39,3; katılıyorum: %26,2.

"Okullardaki problemlerin çözümü için yeterli gayret gösterilmiyor, maddi imkânlar yaratılmıyor." maddesine; katılmıyorum: %31,1; katılıyorum: %26,

Tablo 10. İlk okuma yazma öğretiminde eğitimin paydaşlarından "öğretmenlerden" kaynaklanan problemler

(Table 10. Problems arising from "teachers" one of the components of education during the period of teaching first reading and writing)

Öğretmenlerden Kaynaklanan Problemler	f %	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1- Öğretmenlerin çoğunluğu çalıştıkları köylerde ikamet etmediklerinden velilerini ve öğrencilerini yeterince tanıyamıyorlar.	f %	19 15,6	21 17,2	5 4,1	48 39,3	29 23,8
2- Öğretmenler alanlarıyla ilgili dünyada ve ülkemizde yapılan bilimsel çalışmaları takip etmiyorlar.	f %	10 8,2	20 16,4	18 14,8	56 45,9	18 14,8
3- Veliler ile yeterli iletişim kurulmuyor.	f %	11 9,0	24 19,7	21 17,2	53 43,4	13 10,7
4- Öğretmenler eğitim-öğretimle ilgili yayınları alıp okumuyorlar.	f %	12 9,8	24 19,7	19 15,6	57 46,7	10 8,2
5- Kırsalda çalışan öğretmenler sık sık rapor, izin sevk alıyor, eğitim aksıyor.	f %	36 29,5	40 32,8	7 5,7	29 23,8	10 8,2
6- İlköğretim müfettişlerinin denetimlerinde köydeki öğretmenlerle şehirdeki öğretmenleri bir tutmaları kırsaldaki öğretmenlerin şevklerini kırıyor.	f %	7 5,7	16 13,1	8 6,6	47 38,5	44 36,1
7- Öğretmenler kendilerini zorlayan veli ve öğrenci olmadığından derslerinde yeterli performansı göstermiyorlar.	f %	16 13,1	28 23,0	15 12,3	48 39,3	15 12,3
8- Öğretmenler geleneksel yöntemlerle derslerini işlemeye devam ediyorlar.	f %	19 15,6	29 23,8	18 14,8	43 35,2	13 10,7
9- Kırsal okullarda bilhassa okuma-yazma öğretiminde somutlaştırma yapılacak araç gereçler olmadığından öğretmenler geleneksel yöntemleri tercih ediyorlar.	f %	12 9,8	23 18,9	22 18,0	44 36,1	21 17,2
10- Öğretmenler birinci sınıfta "ya okutamazsam" diye panik yaşıyorlar. Bu durum da başarıyı olumsuz etkiliyor.	f %	12 9,8	19 15,6	26 21,3	59 48,4	6 4,9
11- Öğretmenler ekonomik sıkıntılarını nedeniyle meslekî gelişimlerini sağlayamıyorlar.	f %	9 7,4	23 18,9	12 9,8	44 36,1	34 27,9
12- Öğretmenler bitişik eğik yazı yazmayı yeterince bilmediklerinden öğrencilerine öğretilmede sıkıntı yaşıyorlar.	f %	22 18,0	27 22,1	18 14,8	45 36,	10 8,2
13- İlk okuma-yazma öğretimi sürecinde, öğretmenlerden kaynaklanan bir problem bulunmamaktadır.	f %	10 8,2	33 27,0	33 27,0	30 24,6	16 13,1

Çalışmaya katılan öğretmenlerin ilk okuma-yazma öğretimi sürecinde öğretmenlerden kaynaklanan problemlerle ilgili görüşlerini içeren bulgular tablo 10'da sunulmuştur. Tablo incelendiğinde problem cümlelerine öğretmenlerin en fazla "katılıyorum" ve "katılmıyorum" düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Öğretmenlerin %40,7'si ilk okuma-yazma öğretimi sürecinde, öğretmenlerden kaynaklanan bir problemin olmadığını belirtmişlerdir. "Öğretmenler alanlarıyla ilgili dünyada ve ülkemizde yapılan bilimsel çalışmaları takip etmiyorlar." maddesine öğretmenlerin %16,4'ü katılmıyorum, %45,9'ü katılıyorum; "Veliler ile yeterli iletişim kurulmuyor." maddesine %19,7'si katılmıyorum, %43,4'ü katılıyorum; "Kırsalda çalışan öğretmenler sık sık rapor, izin sevk alıyor, eğitim aksıyor." maddesine %32,8'i katılmıyorum %23,8'i katılıyorum; "İlköğretim müfettişlerinin

denetimlerinde merkez okullarındaki öğretmenlerle kenar okullardaki öğretmenleri bir tutmaları kenar okullardaki öğretmenlerin şevklerini kırıyor." maddesine %13,1'i katılmıyorum, %38,5'i katılıyorum şeklinde görüş bildirmişlerdir.

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER (CONCLUSIONS AND RECOMMENDATIONS)

5.1. Sonuçlar (Conclusions)

Çalışmaya katılan öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun ses temelli cümle yöntemiyle ilk okuma-yazma öğretimi sürecinde meslekî gelişimle ilgili olarak problemlerle karşılaştıkları saptanmıştır.

Öğretmenler, müfredat programıyla ilgili problem cümlelerinin çoğunluğuna büyük bir oranda 'katılıyorum' ve 'tamamen katılıyorum' düzeyinde görüş bildirmişlerdir.

Kırsal kesimdeki okulların fizikî şartlarının ve çevresel faktörlerinin yeterli olmadığı ve bu durumun ilk okuma yazma öğretimi sürecini olumsuz etkilediği öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda saptanmıştır.

Çalışma grubunu oluşturan öğretmenler, öğrencilerden ve velilerden kaynaklanan problemler ile ilgili kendilerine sunulan problem cümlelerinin çoğunluğuna 'katılıyorum' ve 'tamamen katılıyorum' düzeyinde görüş bildirmişlerdir.

Okul idaresinden ve öğretmenlerden kaynaklanan problemlere öğretmenlerin katılma düzeyleri diğer gruplamalara göre daha düşüktür.

5.2. Öneriler (Recommendations)

- Ses temelli cümle yöntemiyle ilgili her öğretim yılı başında hizmet içi seminerler düzenlenebilir, bu seminerlere o yıl birinci sınıfı okutacak öğretmenlerin katılımı sağlanabilir.
- Okullarda birinci sınıf derslikleri, öğrencilerinin gelişimsel özellikleri ve ilk okuma yazma öğretimi yöntemi dikkate alınarak düzenlenebilir.
- Okul idarecileri birinci sınıflarla ilgili sınıf düzenlenmesinde ve her türlü materyal temininde öğretmenlere destek olabilirler.
- Birinci sınıf velileri ses temelli cümle yöntemi konusunda bilgilendirilebilir. Bu bilgilendirmeler her okulun kendi imkânları ile olabileceği gibi millî eğitim müdürlüklerince de organize edilebilir.
- Sınıf öğretmenlerini diğer öğretmenlerden ayıran en önemli özellik ilk okuma yazma öğretimini biliyor olmalarıdır. Eğitim fakültelerinin sınıf öğretmenliği ana bilim dallarında, ilk okuma yazma öğretimi dersleri 'uygulamalı ders' haline getirilebilir ve uygulamalar gerçek sınıf ortamlarında gerçekleştirilebilir. Ayrıca bu dersin ders saati artırılabilir.

NOT (NOTICE)

Bu makale, 20-22 Mayıs 2010 tarihleri arasında Fırat Üniversitesinde düzenlenen "9. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu"nda bildiri olarak sunulan, Sempozyum Oturum Başkanlarının yazılı önerisi ve Yürütme ve Bilim Kurulu tarafından da "Başarılı" bulunan çalışmanın yeniden yapılandırılmış versiyonudur.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Acat, B. ve Özsoy, U., (2006). Ses temelli cümle yöntemiyle ilk okuma yazma öğretiminde karşılaşılan güçlükler. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi. Ankara: Kök Yayıncılık. 15-37.
2. Akyol, H., (2003). Metinlerde anlam kurma. TÜBAR, 13, 49-58.
3. Engin, G., (2006). İlkokuma yazma öğretimi uygulamalarında öğretmen görüşleri ve yaşanan sorunlar. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi. Ankara: Kök Yayıncılık. 118-132.

4. Gülbaş, Ç., (2008). Yeni İlköğretim 1. sınıf ilkokuma yazma dersi öğretim programı uygulanmasına yönelik öğretmen görüşleri. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Muğla Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
5. Gün, A., (2006). Öğretmenlerin ses temelli cümle yöntemine ilişkin algıları ve görüşleri. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
6. Kanmaz, A., (2007). Ses temelli cümle yöntemini uygulayan birinci sınıf öğretmenlerinin yöntem hakkındaki görüşleri ve öğrencilerin okuma yazma becerilerini değerlendirmeleri (Denizli ili örneği). Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Denizli: Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
7. Kılıç, M., (1996). İlk okuma-yazma öğretiminde temel problemler. Yayınlanmamış doktora tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
8. Kırşehir MEM. (2009). Stratejik Plan Kitapçığı.
9. MEB. (2003). İlköğretim Kurumları Yönetmeliği. Ankara: Millî Eğitim Basımevi.
10. Samancı, S., (2007). Ses temelli cümle yöntemiyle okuma yazma öğretiminde ilköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları problemler Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Afyon: Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
11. Şahin, A., (2009) İlk okuma ve yazma öğretimi programının bilimsel araştırma sonuçlarına göre değerlendirilmesi. İkinci Uluslararası Türkçenin Eğitimi-Öğretimi Kurultayı Bildirileri, Nevşehir, 2-4 Temmuz